

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
АУДИТОРСЬКА ПАЛАТА УКРАЇНИ
ФЕДЕРАЦІЯ ПРОФЕСІЙНИХ БУХГАЛТЕРІВ ТА АУДИТОРІВ
УКРАЇНИ
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «ПРОФЕСІЙНА ОРГАНІЗАЦІЯ
АУДИТОРІВ, БУХГАЛТЕРІВ ТА ВИКЛАДАЧІВ ОКД»
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
ЛЬВІВСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВИЩА ШКОЛА ЕКОНОМІКИ
(м. Прага, Чеська Республіка)
МОЛДАВСЬКА ЕКОНОМІЧНА АКАДЕМІЯ
(м. Кишинів, Республіка Молдова)
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ СТЕФАНА БАТОРІЯ
(м. Скерневиці, Польща)

Матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції
«ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА
АУДИТУ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ»

20 травня 2022 р.

ОДЕСА 2022

УДК 657
ББК 65.052.2
О17

Відповідальні за випуск:

Голова оргкомітету конференції – *Ковальов А.І.*, ректор ОНЕУ, д-р екон. наук., професор

Члени оргкомітету:

Каменська Тетяна – голова Аудиторської палати України, д-р екон. наук;

Крічун Петро – президент Федерації професійних бухгалтерів та аудиторів України, канд. екон. наук;

Парфенюк Наталія – президент ГО ПО Аудиторів, Бухгалтерів і Викладачів ОКД, Директор ТОВ «АФ «ТЕО-АУДИТ», практикуючий аудитор, бізнес-консультант;

Літвінов Олександр – проректор з наукової роботи ОНЕУ, д-р екон. наук;

Лоханова Наталія – завідувачка кафедри бухгалтерського обліку та аудиту ОНЕУ, д-р екон. наук;

Зеленка Володимир – доцент кафедри фінансового обліку та аудиту Вищої школи економіки, канд. екон. наук (Чеська Республіка);

Левандовська Ханна - д.е.н., професор, Інститут економіки та управління Державного університету імені Стефана Баторія в Скерневиці, Польща.

Куцик Петро – ректор Львівського торговельно-економічного університету, д-р екон. наук;

Поздняковська Наталія – завідувачка кафедри обліку і аудиту Національного університету водного господарства та природокористування, канд. екон. наук;

Кузіна Руслана – професор кафедри бухгалтерського обліку та аудиту ОНЕУ, д-р екон. наук;

Артюх Оксана – д.е.н., професор кафедри бухгалтерського обліку та аудиту ОНЕУ;

Волкова Ніна – завідувачка кафедри економічного аналізу ОНЕУ, канд. екон. наук.

Перспективи розвитку обліку, аналізу та аудиту в контексті євроінтеграції : матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції. Одеса : ОНЕУ, 2022. 297 с.

За точність викладення матеріалу та достовірність наведених фактів, прізвищ, цитат відповідальність несуть автори.

©ОНЕУ, 2022

Тухарь Ф. И. Принципы признания и оценки элементов бухгалтерского учёта хозяйствующими субъектами	78
Фомін Д.А., Артюх О.В. Розвиток національної системи бухгалтерського обліку в умовах євроінтеграції	80
Фулга В. П. Парадокс бухгалтерской профессии	82
Ходзицька В. Нефінансова та фінансова звітність корпорацій: вплив ризиків	85
Хомин П. Я. Облік і звітність у контексті їхнього розвитку	87
Чабанюк О. М., Лобода Н. О. Напрями впровадження електронного документообігу в умовах цифровізації економіки	91
Черкашина Т. В., Кармалітова І. С. Проблемні питання обліку основних засобів у сучасних умовах	93
Чік М. Ю. Аспекти визнання в бухгалтерському обліку нематеріальних активів.	96
Шевченко К. В. Порівняльна характеристика обліку дебіторської заборгованості згідно національних та міжнародних стандартів.	97
Шевчук В. В. Звітність позичальника як основа інформаційного забезпечення управління кредитними ризиками у світлі інтеграційних процесів.	100
Шигун М. М., Мухомор Г. В. Можливості оцінки дебіторської заборгованості в інтегрованій звітності підприємства.	102
Шолопак К. А. Проблеми дефініції терміну службового відрядження	103
Ященко О. А., Кузуб М. В. Шляхи вдосконалення обліку дебіторської заборгованості	106
Яцунська О. С. До питання облікового відображення пошкодження об'єктів основних засобів через агресію Російської Федерації	109
СЕКЦІЯ 2	
НАПРЯМИ РОЗВИТКУ АУДИТУ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ:	
ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ	
Burzyńska D. Rola audytu śledczego w wykrywaniu oszustw księgowych	112
Безверхий К. В., Куляша М. Ю. Фінансовий корпоративний контроль як інструмент покращення економічної безпеки підприємств в Україні.	115
Бойко О. С. Вплив аудиторської фірми на якість розкриття нефінансової інформації	118
Внукова Н. М., Канигін С. М. Перспективи розвитку аудиту фінансового моніторингу за міжнародними стандартами для забезпечення стабільності діяльності підприємств індустрії 4.0.	120
Гнасцько О.І., Поддубна Н.М. Перспективи розвитку аудиту в умовах євроінтеграції	122
Левковець Н.П. Теоретичні основи аудиту звіту про фінансові результати.	124
Любенченко О. Е. Аудиторський ризик та воєнний стан	127
Магопець О.А., Ватульов В.А. Формування та реалізація податкового потенціалу інноваційно-інтегрованих структур як об'єктів аудиту	130
Новіков В. В., Поддубна Н. М. Аудит: передумови розвитку та перспектив	132
Петрук Ю. В. Напрями удосконалення економічного аналізу в сучасних умовах. Аналітичні процедури в аудиті.	135
Самострол О. О. Внутрішній контроль в умовах дії обставин непереборної сили.	138
Самострол С. В. До питання розгляду безперервності діяльності під час аудиту	140
Слободяник Ю. Б. Проблеми реалізації фінансового аудиту в державному секторі України в умовах воєнного стану	143
Сорохан К. А. Аудит місцевих бюджетів, як ефективність виконання бюджетної політики	145
Топоровська В. В. Логістика та логістичний аудит України під час агресії РФ.	147
Фоміна Т. В. Зміни законодавства у частині реалізації функцій податкового контролю в умовах воєнного стану	149

Внукова Н. М.

д.е.н., професор

професор кафедри банківської справи і фінансових послуг

Канигін С. М.

аспірант кафедри митної справи

Харківський національний економічний університет ім.С.Кузнеця

м. Харків, Україна

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АУДИТУ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ ЗА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАБІЛЬНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ІНДУСТРІЇ 4.0

Стратегічним напрямом міжнародного регулювання у сфері фінансового моніторингу є запровадження ризик-орієнтованого підходу [7]. За положенням нового Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» є суб'єкти первинного фінансового моніторингу (СПФМ) – банки і небанківські фінансові установи, а серед спеціально визначених виділені суб'єкти аудиторської діяльності та бухгалтери, суб'єкти господарювання, що надають послуги з бухгалтерського обліку [4]. Прийняті 2012 року міжнародні стандарти ФАТФ щодо протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму визначають певні допоміжні сектори, зокрема, правників, бухгалтерів, аудиторів та інших спеціально визначених суб'єктів первинного фінансового моніторингу (Рекомендації 22 (d)). За міжнародними стандартами країнам настійно рекомендується розширити дію вимоги щодо запровадження ризик-орієнтованого підходу до професійної діяльності бухгалтерів, включаючи аудит [2]. За Національною оцінкою ризиків (2019) ризик використання аудиторських послуг з метою відмивання коштів оцінено в Україні як середній, а з метою фінансування тероризму - як низький [1].

Інноваційність змін нового закону (2019) полягає у тому, що за ст.8 Закону [4] щодо завдань, обов'язків та прав суб'єкта первинного фінансового моніторингу він зобов'язаний проводити внутрішні перевірки своєї діяльності на предмет дотримання вимог законодавства у сфері запобігання та протидії легалізації доходів, і тому для забезпечення себе від заходів впливу з боку Регулятора він може замовити *незалежний аудит* своєї діяльності (крім банківської діяльності) саме у сфері фінансового моніторингу.

На початку травня 2022 року НБУ оприлюднив дані щодо застосування до двох небанківських фінансових установ заходів впливу за порушення у сфері фінмоніторингу, зокрема, до ТОВ «ЛЕГІОН ХАРКІВ» щодо ненадання інформації на запит НБУ та інші порушення як штраф у сумі 51 тис. грн та письмове застереження [3]. Отже, здійснення внутрішнього нагляду за станом фінансового моніторингу залишається актуальним, і штрафні санкції можуть мати більші розміри, що суттєво впливає на фінансову стабільність діяльності як самої фінансової установи, так і її клієнтів.

У межах дослідження на основі оприлюдненої інформації на сайті НБУ (за аналогією з наведеним прикладом 2022 року), що передбачено новим законом, проаналізовано динаміку заходів впливу за порушення вимог законодавства у сфері фінмоніторингу щодо небанківських фінансових установ, які можуть залучати до внутрішнього контролю незалежних аудиторів, за період 2019-2021 роки. У даному періоді можна виділити декілька пікових звітів: друге півріччя 2019 року і 2021 року, коли відзначалось різке збільшення кількості СПФМ, до яких були застосовані заходи впливу з боку НБУ. У всі інші квартали 2019-2021 років зафіксовано порушень не було, чи вони були поодинокі. Ще однією закономірністю є те, що найбільше навантаження на заходи впливу виявлено у третьому кварталі, як 2019 (14 порушень), так і 2021 (35 порушень) року. Між тим, у четвертому кварталі був деякий спад: 9 порушень (2019 рік) і 23 (2021 рік). Як уже було зазначено,

2022 року за перший квартал кількість порушень теж зменшилась. Певним чином, це можна пояснити зменшенням ділової активності СПФМ на початку року і можливо посиленням внутрішнього контролю у кінці звітного річного періоду. Отже, для забезпечення діяльності у сфері фінансового моніторингу СПФМ бажано застосовувати *незалежний аудит*. Це пов'язано із змінами вітчизняного законодавства та розширенням ролі НБУ як регулятора на ринку фінансових послуг, який наполегливо рекомендує запроваджувати таку послугу, зокрема, наприклад, використовуючи досвід Польщі [5]. Відповідно до IV Директиви ЄС щодо протидії відмиванню коштів СПФМ повинні забезпечити функцію *незалежного аудиту* щодо правильності внутрішнього контролю та процедур в залежності від розміру та характеру діяльності фінансової установи [6].

Запровадження послуг аудиту фінансового моніторингу посилить контроль за фінансовою діяльністю СПФМ, що є важливим для їх клієнтів, яким вони надають фінансові послуги для забезпечення їх господарської діяльності. Враховуючи, що за драйверами виробництва позиції України та Польщі суттєво зближені [8], саме досвід Польщі у забезпеченні фінансової стабільності діяльності виробничих підприємств прискорить об'єднаний рух у підвищенні рейтингу цих країн у напрямі технологічних змін Індустрії 4.0.

Отже, аудитори є спеціально визначеними СПФМ, а також можуть самі надати послуги *незалежного аудиту* щодо визначення відповідності внутрішньої системи у іншого СПФМ встановленим вимогам до фінансового моніторингу. Така практика може суттєво знизити ризики втрат як фінансових установ, так і їх клієнтів, зокрема, виробничих підприємств Індустрії 4.0 через обмін міжнародним досвідом.

Список використаних джерел

1. Звіт про проведення Національної оцінки ризиків у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму. Держфінмоніторинг. ОБСЕ, 2019. URL: http://www.sdfm.gov.ua/content/file/Site_docs/2019/20191220/Zvit.pdf
2. Міжнародні стандарти щодо боротьби з відмиванням коштів, фінансуванням тероризму та розповсюдження зброї масового знищення: рекомендації FATF Оновлено в жовтні 2018: Затверджені Пленарним засіданням FATF у лютому 2012 року Неофіційний переклад здійснено Державною службою фінансового моніторингу України. URL: http://www.sdfm.gov.ua/content/file/Site_docs/2018/20181017/BOOK.pdf
3. Національний банк у квітні застосував до 2 небанківських фінансових установ заходи впливу за порушення у сфері фінмоніторингу. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-u-kvitni-zastosuvav-do-2-nebankivskih-finansovih-ustanov-zahodi-vplivu-za-porushennya-u-sferi-finmonitoringu>
4. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України від 06.12.2019 № 361-IX. *Голос України*. 2019. 28 грудня. №251.
5. Audyty AML. URL <https://www.biinsight.pl/pl/aml-fraud/audyt-aml>
6. Florek J. Strzelecka M. Przeciwdziałanie praniu pieniędzy a niezależny audyt procesów AML. URL <https://www.rp.pl/Firma/304039993-Przeciwdziałanie-praniu-pieniedzy-a-niezalezny-audyty-procesow-AML.html>
7. Pukała R., Vnukova N.M., Achkasova S. Identifying the priority methodology for reinsurer default risk assessment. *Rozprawy ubezpieczeniowe. Konsument na rynku usług finansowych (Journal of Insurance, Financial Markets and Consumer Protection)*. 2018. 28(2/2018). PP. 120-134.
8. Readiness for the Future of Production Report 2018. Insight Report. In collaboration with A.T. Kearney. World Economic Forum. 2018. 266 p. URL: http://www3.weforum.org/docs/FOP_Readiness_Report_2018.pdf